

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

Autonomous

Course Structure for M.A. I MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
I	MAR4101	व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी भाग – १	4
II	MAR4201	व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी भाग – २	4

SYLLABUS(CBCS) FOR M.A. I Marathi (w.e.f. June, 2019)
Academic Year 2019-2020

Class : M.A. Marathi (Semester- I)

Paper Code: MAR4101

Paper : I Title of Paper : व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी भाग — १

Credit : 4 credits No. of lectures: 60

A) Learning Objectives:

१. विविध स्तरावरील भाषिक कौशल्ये व क्षमता विकसित करणे
२. विद्यार्थ्यांना व्यक्तिमत्त्व विकासाबरोबरच उद्योग, व्यवसायासाठी भाषिक कौशल्ये आत्मसात करणे.
३. प्रमाणभाषालेखन, मुद्रितशोधन या संकल्पनांचे प्रत्यक्षात उपयोजन करता येणे.
४. लिखित माध्यमांसाठी तसेच आकाशवाणी, दूरदर्शन या माध्यमांसाठी मुलाखत लेखनाची तंत्रे व कौशल्ये वापरता येण्याची क्षमता विकसित करणे.

B) Learning Outcome:

१. विद्यार्थ्यांना व्यवहारामध्ये भाषेची विविध उपयोजित कौशल्ये आत्मसात करण्याची क्षमता विकसित करणे.

TOPICS/CONTENTS:

घटक १ — मराठीच्या प्रमाणभाषेचे लेखन व मुद्रितशोधन

१५ तास

- १.१) शुध्दलेखनाची संकल्पना, शुध्दलेखनाची आवश्यकता, शुध्दलेखनाचे नियम
- १.२) मुद्रितलेशोधनाची संकल्पना व स्वरूप, मुद्रितशोधनाची आवश्यकता, मुद्रितशोधनाच्या खुणा, चिन्हे आणि त्यांचा वापर

घटक २ — वाङ्मयीन व्यवहार व प्रकाशन संस्था

१५ तास

- २.१) विविध साहित्यसंस्था, मुखपत्रे व त्यांचे वाङ्मयीन कार्य, साहित्यसंमेलनांची भूमिका व सद्यस्थिती
- २.२) वाङ्मयीन नियतकालिके व अनियतकालिके, दिवाळी अंक विशेषांक, स्मरणिका इत्यादीचे संपादन, मांडणी, जाहिरात, ISSN ची माहिती

- ३.१) प्रकाशन संस्था, प्रकाशन व्यवसाय, पुस्तक प्रकाशन, ISBN ची माहिती, ग्रंथमांडणी, संहितानिवड, मुखपृष्ठ, मलपृष्ठ, सजावट व बांधणी, जाहिरात, वितरण इ.

- ४.१) मुलाखतीचे स्वरूप, तंत्र व कौशल्ये, मुलाखतीची पूर्वतयारी, प्रश्नसूची इ.
 ४.२) मुलाखतीचे प्रकार, माध्यमनिहाय मुलाखती, विषयनिहाय मुलाखती
 ४.३) मुलाखत लेखन, (मुद्रितमाध्यम, आकाशवाणी, दूरदर्शन इ. साठी)

संदर्भग्रंथ

१. व्यावहारिक मराठी	पुणे विद्यापीठ, प्रकाशन
२. व्यावहारिक मराठी	डॉ. कल्याण काळे, डॉ. दत्तात्रय पुंडे, पुणे
३. व्यावहारिक मराठी	संपा. डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
४. व्यावहारिक मराठी	डॉ. लीला गोविलकर, डॉ. जयश्री पाटणकर, पुणे
५. व्यावहारिक मराठी	डॉ. सयाजीराजे मोकाशी, डॉ. रंजना नेमाडे
६. व्यावहारिक मराठी	ल.रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
७. व्यावहारिक मराठी विशेषांक	नवभारत—ऑक्टो.—सप्टें. १९८२, प्राज्ञ पाठशाळा वाई
८. मराठी शुध्दलेखन प्रदीप	मो.रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन पुणे
९. मराठी लेखनमार्गदर्शिका	यास्मिन शेख, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई
१०. शुध्दलेखन विवके	डॉ.द.न. गोखले, सोहम प्रकाशन पुणे
११. मराठी भाषेची संवाद कौशल्ये	य.च.म.मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
१२. संपादन : स्वरूप व कौशल्ये (MCJ 305)	य.च.म.मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
१३. प्रशासनिक मराठी भाषेचा विकास गीता भागवत, राज्य मराठी विकास संस्था प्रशासन, मुंबई	
१४. मुद्रित शोधन	वाय.ए. धायगुडे, दि. पुना प्रेस ओनर्स असोसिएशन
१५. शोधविज्ञान कोश	डॉ. दु.का. संत, पुणे विद्यार्थी गृह, पुणे
१६. भाषांतर मीमांसा	संपा.डॉ. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण
१७. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य	डॉ. वा. के. लेले, राजहंस प्रकाशन, पुणे

SYLLABUS(CBCS) FOR M.A. I Marathi (w.e.f. June, 2019)
Academic Year 2019-2020

Class : M.A. Marathi (Semester- II)

Paper Code: MAR4201

Paper : I Title of Paper : व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी भाग — २

Credit : 4 credits No. of lectures: 60

A) Learning Objectives:

१. लिखित माध्यमांसाठी तसेच आकाशवाणी, दूरदर्शन या माध्यमांसाठी मुलाखत लेखनाची तंत्रे व कौशल्ये वापरता येण्याची क्षमता विकसित करणे.
२. अर्ज लेखन व पत्रलेखन, भाषांतर आणि अनुवाद प्रक्रिया यांची तात्त्विक व व्यावहारिक माहिती देणे.
३. निवेदनकौशल्याची तात्त्विक व व्यावहारिक माहिती देणे तसेच विविध क्षेत्रातील निवेदनकाला असलेल्या संधी अवलोकनार्थ विशद करणे.
४. जनसंपर्क कौशल्याची आवश्यकता समजावणे, माध्यमातील संधी व त्यासाठीची तंत्रे अवगत करणे.
५. रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होण्यासाठीची कौशल्ये विकसित करणे.

B) Learning Outcome:

१. विद्यार्थ्यांना व्यवहारातील भाषेच्या विविध माध्यमांमधील संधी व त्यासाठीची तंत्रकौशल्ये अवगत करण्याची क्षमता विकसित करणे.

TOPICS/CONTENTS:

घटक ५ — भाषांतर व अनुवादलेखन

१५ तास

- ५.१) भाषांतराचे स्वरूप, व्याप्ती
- ५.२) भाषांतराचे आवश्यकता व महत्त्व
- ५.३) भाषांतराचे विविध प्रकार
- ५.४) भाषांतर, अनुवाद, भावानुवाद आणि रूपांतर यांतील साम्य—भेद

घटक ६ — निवेदन कौशल्य

१५ तास

- ६.१) निवेदनाचे स्वरूप, निवेदनाची आवश्यकता
- ६.२) निवेदनाची तंत्रे—शैली
- ६.३) विविध कार्यक्रमांचे आयोजन—नियोजन—संयोजन
- ६.४) कार्यक्रमनिहाय, माध्यमनिहाय सूत्रसंचालन (आकाशवाणी, दूरदर्शन)
- ६.५) सांस्कृतिक कार्यक्रम, जाहीर कार्यक्रम इ.
- ६.६) प्रभावी निवेदनाची गुणवैशिष्ट्ये

७.१) जनसंपर्काचे स्वरूप व आवश्यकता

७.२) जनसंपर्क कौशल्याची तंत्रे, जनसंपर्क कौशल्याची भाषा

७.३) माहिती व जनसंपर्क अधिकारी (शासन, विद्यापीठे, शैक्षणिक संस्था, बँका, कंपन्यांसाठी जनसंपर्काचे महत्त्व व आवश्यकता)

घटक ८ — प्रकल्पलेखन — १० गुण

८.१) वृत्तपत्र, नियतकालिकासाठी प्रत्यक्ष मुलाखत घेणे.

८.२) दूरदर्शन, आकाशवाणीवरील मुलाखत — संहिता लेखन (ध्वनी—चित्रफित तयार करणे— ऑडियो व्हिडियो)

८.३) प्रसारमाध्यमांचे कार्यालय, प्रकाशन संस्था, आकाशवाणी—शैक्षणिक सहल आयोजित करणे त्यावर वृत्तांतलेखन करणे, प्रकल्प लेखन करणे

८.४) कार्यालयीन कामकाज — कार्यप्रणाली समजून घेणे, संगणकावर मराठीचा वापर प्रकल्पलेखन करणे.

संदर्भग्रंथ

१. अनुवाद : स्वरूप और विवेचन	य.च.म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
२. साहित्य संवाद	प्रा.वि.शं. चौघुले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
३. संवादशास्त्र	श्रीपाद जोशी, संभव प्रकाशन नागपूर
४. व्यक्तिमत्व विकास	य.च.म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
५. भाषा : अंतःसूत्र आणि व्यवहार	संपा. मु.ग. पानसे
६. भाषांतर विद्या: स्वरूप आणि समस्या	डॉ. रमेश वरखेडे
७. भाषा: मातृभाषा आणि परभाषा	रा.सो. सराफ
८. चिंतन आणि चर्चा	श्री.ना. बनहट्टी
९. शासन व्यवहारात मराठी भाषा	संचालनालय महाराष्ट्र शासन
१०. महाराष्ट्र साहित्य परिषद	म.श्री. दीक्षित, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई
११. साहित्याची भाषा	डॉ. भालचंद्र नेमाडे
१२. साहित्य संमेलनाचे महाभारत	डॉ. भीमराव कुलकर्णी, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे
१३. सामाजिक संशोधन पद्धती	डॉ. पु.ल. भांडारकर, विद्या बुक्स, औरंगाबाद
१४. सुगम मराठी व्याकरण लेखन	मो.रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन पुणे
१५. मराठी नियतकालिकांचा वाङ्मयीन अभ्यास	डॉ. उषा मा. देशमुख, खंड १ ते ३ पुणे
१६. मराठी लेखनकोश	अरूण फडके ढवळे प्रकाशन, मुंबई
१७. भाषांतर चिकित्सा	डॉ. मधुकर मोकाशी
१८. व्यासपीठ	डॉ. महादेव वाळुंज
१९. टेलिव्हिझन आणि प्रसार माध्यमे	डॉ. केशव साठये, प्रतिक प्रकाशन, पुणे

Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati

Autonomous

Course Structure For M.A.I Marathi

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
I	MAR4102	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६००)	4
II	MAR4202	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६०० ते १८१८)	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2019)

Academic Year 2019-20

Class : M.A. I (Marathi – Semester - I)

Paper Code : MAR4102

Paper : 2 **Title of Paper** : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा
इतिहास (प्रारंभ ते १६००)

Credit : 4 **No. of Lectures** : 60

A) Learning Objectives :

१. मराठी भाषेची व्युत्पत्ती, विकास व स्थित्यंतराची नोंद घेणे.
२. विविध संप्रदायातील संतांच्या ग्रंथनिर्मितीचा आढावा घेणे व भाषिक मूल्य शोधणे.
३. प्राचीन मराठीतील वाङ्मयाचे ऐतिहासिक दृष्ट्या मूल्यमापन करून इतिहासातील त्याचे स्थान व महत्त्व शोधणे.
४. मध्ययुगीन काळातील मराठी वाङ्मय प्रकारांचा आढावा घेणे व त्याचा संपूर्ण वाङ्मयनिर्मितीवरील प्रभाव शोधणे.
५. मध्ययुगीन काळातील भाषिक वैशिष्ट्यांचा व वेगळेपणाचा शोध घेणे.

B) Learning Outcome :

विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेची उत्पत्ती, विकास व स्थित्यंतराची ओळख होऊन मराठी भाषेचे ऐतिहासिक महत्त्व लक्षात येईल. त्यामुळे सद्यकालात मराठी भाषेच्या जतन व संवर्धनाच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण भूमिका घेता येईल.

Topics/Contents :

घटक — १

(१५ तास)

- १.१ महाराष्ट्र, मराठी भाषा : उगम आणि विकास
- १.२ कोरीव लेख व शिलालेख
- १.३ मुकुंदराजांची काव्यनिर्मिती : प्रेरणा व स्वरूप

घटक — २

(१५ तास)

- २.१ महानुभाव संप्रदाय
- २.२ महानुभावीयांचे वाङ्मय
- २.३ साती ग्रंथांचे वाङ्मय परंपरेतील स्थान
- २.४ वारकरी संप्रदाय

घटक — ३

(१५ तास)

- ३.१ संत ज्ञानेश्वरांची काव्यनिर्मिती
- ३.२ संत नामदेवांची अभंगनिर्मिती
- ३.३ संत कवयित्रींची अभंगनिर्मिती

घटक — ४

(१५ तास)

- ४.१ संतमेळयाची अभंगवाणी
- ४.२ संत एकनाथांची अभंगनिर्मिती
- ४.३ इतर धर्मीय कवींची काव्यनिर्मिती

संदर्भग्रंथ —

- १. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — डॉ. ल. रा. नसिराबादकर
- २. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग १ ते ७ — डॉ. अ. ना. देशपांडे
- ३. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप — डॉ. ह. श्री. शेणोलीकर
- ४. पाच संतकवी — डॉ. शं. गो. तुळपुळे
- ५. संत, पंत, तंत — श्री. म. माटे
- ६. प्राचीन मराठी गद्य : प्रेरणा आणि परंपरा — श्री. रं. कुलकर्णी
- ७. मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास — डॉ. प्र. न. जोशी
- ८. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — १, २, ३ प्रकाशक, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
- ९. वारकरी संप्रदाय आणि संत साहित्य — डॉ. शिवाजीराव मोहिते
- १०. ज्ञानेश्वरीतील समाजदर्शन — डॉ. तानाजी पाटील
- ११. महानुभावीय मराठी वाङ्मय — वा. ना. देशपांडे
- १२. महानुभाव पंथ आणि त्यांचे वाङ्मय — डॉ. शं. गो. तुळपुळे

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2019)

Academic Year 2019-20

Class : M.A. I (Marathi – Semester - II)

Paper Code : MAR4102

Paper : 2

Title of Paper : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा
इतिहास (१६०० ते १८१८)

Credit : 4

No. of Lectures : 60

A) Learning Objectives :

१. मराठी भाषेवर संस्कृत भाषेचा प्रभाव तपासणे. तसेच राजकीय व सामाजिक परिस्थितीत भाषेच्या स्थित्यंतराची नोंद घेणे.
२. विविध संप्रदायाच्या संतांच्या व पंडितांच्या मराठी ग्रंथनिर्मितीचा आढावा घेणे.
३. मराठी स्वराज्यातील ऐतिहासिक दस्तऐवज, कागदपत्रे व बखरींचा भाषिक अभ्यास करणे.
४. शाहिरी वाङ्मयाचे ऐतिहासिक महत्त्व लक्षात घेणे.
५. मराठी वाङ्मयाच्या परंपरा व प्रवृत्तींचा आढावा घेणे.

B) Learning Outcome :

विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेचे वैविध्य लक्षात येईल. तसेच भाषेचे इतिहातील स्थान व महत्त्व लक्षात येईल. विविध ग्रंथांच्या आधारे भाषेचे स्वरूप लक्षात येईल त्यामुळे मराठी भाषेच्या प्रचार व प्रसारार्थ महत्त्वपूर्ण भूमिका घेता येईल.

Topics/Contents :

घटक — ५

(१५ तास)

- ५.१ संत तुकारामांची काव्यनिर्मिती
- ५.२ प्रेरणा, स्वरूप व कार्य
- ५.३ संत रामदासांची काव्यनिर्मिती
- ५.४ प्रेरणा, स्वरूप व कार्य

घटक — ६

(१५ तास)

- ६.१ पंडिती काव्य— परंपरा व प्रेरणा

- ६.२ प्रमुख पंडित कवी
६.३ पंडित कवींच्या काव्याचे स्वरूप

घटक — ७

(१५ तास)

- ७.१ बखर वाङ्मय — व्युत्पत्ती व स्वरूप
७.२ प्रमुख बखरकार व बखरी
७.३ बखरींचे वाङ्मयीन व ऐतिहासिक महत्त्व

घटक — ८

(१५ तास)

- ८.१ शाहिरी वाङ्मय — व्युत्पत्ती व स्वरूप
८.२ शाहिरी वाङ्मयाचे प्रकार — पोवाडा व लावणी
८.३ प्रमुख शाहिर व त्यांचे साहित्य

संदर्भग्रंथ —

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास — डॉ. ल. रा. नसिराबादकर
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग १ ते ७ — डॉ. अ. ना. देशपांडे
३. प्राचीन मराठी पंडिती काव्य — डॉ. के. ना. वाटवे
४. संतकवी आणि कवयित्री : एक अनुबंध — डॉ. सुहासिनी इल्लेकर
५. महानुभावीय मराठी वाङ्मय — वा. ना. देशपांडे
६. मराठी बखर वाङ्मय — र. वि. हेरवाडकर
७. बखर वाङ्मय उद्गम व विकास — बापूजी संकपाळ
८. मराठी लावणी वाङ्मय — डॉ. गंगाधर मोरजे
९. महाराष्ट्र सारस्वत — वि. ल. भावे, डॉ. शं. गो. तुळपुळे
१०. काही संत काही शाहिर — डॉ. मु. श्री. कानडे

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and
Commerce, Baramati**

Autonomous

Course Structure For M.A.I MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
I	MAR4103	भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक	4
II	MAR4203	भाषाविज्ञान: सामाजिक	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2019)

Academic Year 2019-2020

Class : M.A.I (MARATHI- Semester- I)

Paper Code: MAR4103

Paper : 3

Credit : 4

Title of Paper : भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि सामाजिक

No. of lectures: 60

A) Learning Objectives:

- १) विद्यार्थ्यांना मराठीभाषेचे प्रगत ज्ञान करून देणे.
- २) भाषेच्या अभ्यासाच्या विविध पद्धतींचा परिचय करून देणे. त्यांचे महत्त्व जाणवून देणे
- ३) भाषेचा इतर क्षेत्राशी असलेला संबंध लक्षात घेऊन त्यानुसार त्याचा वापर करणे.

B) Learning Outcome:

विद्यार्थ्यांना शास्त्रीय दृष्टीने आदेशात्मक भाषेचा परिचय होईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक — १

१५तास

१.१ भाषाविज्ञानाच्या अभ्यासपद्धती.

१.१.१ वर्णनात्मक

१.१.२ ऐतिहासिक

१.१.३ सामाजिक

१.१.४ तुलनात्मक

घटक — २

१५तास

२.१ भाषाविज्ञान आणि इतर शास्त्रे

२.२.१ समाजशास्त्र, मानसशास्त्र, कोशविज्ञान, बोलीभूगोल

२.२.२ स्वनिमविचार

२.२.३ स्वनिम संकल्पना, स्वनिम विश्लेषणाची तंत्रे, स्वनिमांचे प्रकार खंडयुक्त, खंडाधिष्ठीत.

३.१ रुपिम विचार

- ३.१.१ रुपिम विश्लेषणाची तत्रे,
- ३.१.२ रुपिमांचे प्रकार,
- ३.१.३ मराठीची शब्दघटना
- ३.१.४ वाक्यविन्यास
- ३.१.५ वाक्यविश्लेषण, प्रथमोपस्थितसंघटकपद्धती परिचय,

४.१ अर्थविचार

- ४.१.१ अर्थस्वरूप
- ४.१.२ अर्थप्रकार
- ४.१.३ अर्थक्षेत्र
- ४.१.४ घटकविश्लेषण.

संदर्भग्रंथ.

- १) भाषा आणि भाषाशास्त्र — डॉ. श्री. न. गजेंद्रगडकर
- २) मराठीचा भाषिक अभ्यास — संपा. डॉ. मु. श्री. कानडे
- ३) भाषाविज्ञान: वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक — संपा. मालशे, डॉ. इनामदार, डॉ. सोमण
- ४) वर्णनात्मक भाषाविज्ञान: स्वरूप आणि पद्धती — संपा. डॉ. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण
- ५) अभिनव भाषाविज्ञान — डॉ. गं. ना. जोगळेकर
- ६) भाषाविज्ञान परिचय — डॉ. मालशे, डॉ. पुंडे, डॉ. सोमण
- ७) आधुनिक भाषाविज्ञान: सिध्दांत, उपयोजन — डॉ. मिलिंद मालशे
- ८) सुबोध भाषाशास्त्र — डॉ. प्र. न. जोशी
- ९) सुलभ भाषाविज्ञान — डॉ. दत्तात्रय पुंडे
- १०) मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान — डॉ. महेंद्र कदम
- ११) ऐतिहासिक भाषाशास्त्र — र. रा. गोसावी
- १२) भाषा : इतिहास आणि भूगोल : डॉ. ना. गो. कालेलकर

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2019)

Academic Year 2019-2020

Class : M.A.I (MARATHI- Semester- I)

Paper Code: MAR4203

Paper : 3

Title of Paper : भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि सामाजिक

Credit : 4

No. of lectures: 60

A) Learning Objectives:

- १) विद्यार्थ्यांना मराठीभाषेचे प्रगत ज्ञान करून देणे.
- २) भाषेच्या अभ्यासाच्या विविध पद्धतींचा परिचय करून देणे. त्यांचे महत्त्व जाणवून देणे
- ३) भाषेचा इतर क्षेत्राशी असलेला संबंध लक्षात घेऊन त्यानुसार त्याचा वापर करणे.

B) Learning Outcome:

समाज रचने नुसार भाषेतील विविध स्तर विद्यार्थ्यांच्या लक्षात येतील.

TOPICS/CONTENTS:

घटक — ५

१५तास

५.१ सामाजिक भाषा विज्ञान

५.१.१ स्वरूप,

५.१.२ व्याप्ती

५.१.३ भाषा समाज यांचा परस्परसंबंध

घटक — ६

६.१ भाषा आणि इतर क्षेत्रे

१५तास

६.१.१ भाषा आणि आर्थिक वर्गव्यवस्था

६.१.२ भाषा आणि विविध व्यवसाय क्षेत्रे

६.१.३ भाषा आणि विविध क्षेत्रीय वापर

६.१.४ भाषा आणि व्यावसायिक शिक्षण

घटक — ७

१५तास

७.१ भाषेचा लिंगभेदानुसारी वापर.

७.१.१ स्त्रियांचीभाषा, पुरुषांचीभाषा.

७.१.२ भाषा आणि सांस्कृतिक व्यवस्था.

७.१.३ भाषा आणि सामाजिक व्यवस्था

घटक — ८

१५तास

८.१ प्रमाणभाषा आणि परभाषा संपर्क

८.१.१ पिजिन क्रिओल संदर्भात

८.१.२ शिक्षणाचे माध्यम म्हणून भाषेचा विचार

संदर्भग्रंथ

- १) समाज भाषा विज्ञान : प्रमुख संकल्पना — डॉ.र.ना.वरखेडे
- २) सामाजिक भाषाविज्ञान आणि बोली — डॉ.शशिकला कांबळे
- ३) सामाजिक भाषाविज्ञान — संपा : डॉ.जयश्री पाटणकर
- ४) सामाजिक भाषाविज्ञान— एक नवे अभ्यास क्षेत्र — मराठी संशोधन पत्रिका
- ५) मध्यमा — डॉ.अशोक केळकर
- ६) आधुनिक भाषाविज्ञान (संरचनावादी व सामान्य)—डॉ.कल्याण काळे डॉ. अंजली सोमण
- ७) सुलभ मराठी व्याकरण — मो.रा.वाळंबे

**Anekant Education Society's
Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce,
Baramati**

Autonomous

Course Structure For M.A.I MARATHI

Semester	Paper Code	Title of Paper	No. of Credits
I	MAR4104	ग्रामीण साहित्य	4
II	MAR4204	दलित साहित्य	4

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2019)

Academic Year 2019-2020

Class : M.A.I (MARATHI- Semester- I)

Paper Code: MAR4104

Paper : 4

Title of Paper : ग्रामीण साहित्य

Credit : 4

No. of lectures: 60

A) Learning Objectives:

- १) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील ग्रामीण साहित्य निर्मितीची पार्श्वभूमी समजावून घेणे.
- २) साठोत्तरी मराठी साहित्यामध्ये जे विविध वाङ्मयीन प्रवाह निर्माण झाले त्यांचे स्वरूप व कार्य यांचा आढावा घेणे.
- ३) ग्रामीण साहित्य आणि परिसर यांची कशा प्रकारे नाळ जोडली गेलेली आहे याचा ग्रामीण साहित्याच्या अनुषंगाने चिकित्सक अभ्यास करणे.
- ४) ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप व संकल्पना समजावून घेणे.
- ५) ग्रामीण साहित्य व्यक्त होणा-या वेदनांचे व विद्रोहाचे स्वरूप समजावून घेणे.
- ६) ग्रामीण साहित्यातून व्यक्त होणारा संताप, विद्रोह, दुःख, नकार, वेदना यांचे स्वरूप तत्कालीन पार्श्वभूमीवर समजावून घेणे.

B) Learning Outcome:

विद्यार्थ्यांना ग्रामीण रूढी, परंपरा, संस्कृती तसेच शेती आणि शेतीच्या प्रश्नांची जाणीव होऊन ते सोडवण्यास तयार होईल आणि एक सक्षम समाज निर्मितीस योगदान देईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक — १

१५तास

- १.१ साठोत्तरी मराठी वाङ्मयीन प्रवाहांचा परिचय
- १.२ ग्रामीण साहित्य स्वरूप आणि संकल्पना
- १.३ ग्रामीण साहित्य निर्मितीच्या प्रेरणा व परंपरा

घटक — २

१५तास

- २.१ ग्रामीण परिसर व ग्रामीण साहित्य : संज्ञा स्पष्टीकरण
- २.२ ग्रामीण साहित्यातून घडणारे सामाजिक, सांस्कृतिक दर्शन
- २.३ ग्रामीण साहित्याचे देशीपण व वेगळेपण

घटक — ३

१५तास

- ३.१ ग्रामीण कादंबरीची वाटचाल
- ३.२ ग्रामीण कथेची वाटचाल
- ३.३ साठोत्तरी ग्रामीण कथा आणि कादंबरी

घटक — ४

१५तास

- ४.१ ग्रामीण कवितेची वाटचाल
- ४.२ ग्रामीण नाटक व इतर वाङ्मय प्रकार यांची वाटचाल
- ४.३ साठोत्तरी ग्रामीण कविता व नाटक

संदर्भ ग्रंथ

- १) ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या— डॉ.आनंद यादव
- २) ग्रामीणता : साहित्य आणि वास्तव — डॉ. आनंद यादव
- ३) मराठी साहित्य, समाज आणि संस्कृती — डॉ. आनंद यादव
- ४) ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन — डॉ.द.ता.भोसले
- ५) ग्रामीण कथा — डॉ. वासुदेव मुलाटे
- ६) ग्रामीण साहित्य प्रेरणा आणि प्रयोजन — डॉ.श्रीराम गुंदेकर
- ७) ग्रामीण साहित्य — डॉ.रा.रं.बोराडे
- ८) मराठी कादंबरीतील प्रादेशिकता — डॉ.भास्कर शेळके
- ९) ग्रामसंस्कृती — डॉ. आनंद यादव
- १०) ग्रामीण कादंबरी — डॉ.रविंद्र ठाकूर
- ११) ग्रामीण साहित्याची चळवळ — डॉ.कीर्ती मुळीक
- १२) ग्रामीण साहित्य आणि वास्तव — संपा.डॉ.कृष्णा इंगोले
- १३) ग्रामीण प्रादेशिक कादंबरीतील बोलीभाषा — डॉ. सुनील खामगळ

SYLLABUS (CBCS) FOR M.A.I MARATHI (w.e. from June, 2019)

Academic Year 2019-2020

Class : M.A.I (MARATHI- Semester- II)

Paper Code: MAR4204

Paper : 8

Title of Paper : दलित साहित्य

Credit : 4

No. of lectures: 60

A) Learning Objectives:

- १) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील दलित साहित्य निर्मितीची पार्श्वभूमी समजावून घेणे.
- २) साठोत्तरी मराठी साहित्यामध्ये जे विविध वाङ्मयीन प्रवाह निर्माण झाले त्यांचे स्वरूप व कार्य यांचा आढावा घेणे.
- ३) दलित साहित्य स्वरूप व संकल्पना समजावून घेणे.
- ४) दलित साहित्यातून व्यक्त होणा-या वेदनांचे व विद्रोहाचे स्वरूप समजावून घेणे.
- ५) दलित साहित्यात व्यक्त होणारा संताप, विद्रोह, दुःख, नकार, वेदना यांचे स्वरूप तत्कालीन पार्श्वभूमीवर समजावून घेणे.

B) Learning Outcome:

विद्यार्थ्यांना दलितांच्या रूढी, परंपरा, संस्कृती आणि प्रश्नांची जाणीव होऊन ते सोडवण्यास तयार हाईल आणि एक सक्षम समाज व राष्ट्रनिर्मितीस योगदान देईल.

TOPICS/CONTENTS:

घटक — १

१५तास

- १.१ दलित साहित्य: स्वरूप व संकल्पना
- १.२ दलित साहित्य निर्मितीच्या प्रेरणा व परंपरा
- १.३ बुध्द, फुले आणि डॉ.आंबेडकर यांच्या विचारधारेचा दलित साहित्यावरील प्रभाव

घटक — २

१५तास

- २.१ दलित साहित्य व दलित जाणीवा यांचा परस्पर संबंध
- २.२ दलित साहित्यातील दुःख, वेदना, नकार, विद्रोह यांचे स्वरूप समजावून घेणे.
- २.३ दलित साहित्यातील वेगळेपण

घटक — ३

१५तास

- ३.१ दलित साहित्यातील आत्मकथन व आत्मचरित्र यांचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि वाटचाल
- ३.२ दलित आत्मकथनाचे वेगळेपण
- ३.३ दलित कवितेचे स्वरूप व वेगळेपण
- ३.४ दलित कवितेची वाटचाल

घटक — ४

१५तास

- ४.१ दलित कथा, कादंबरी व नाटक : स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
- ४.२ दलित कादंबरी : स्वरूप आणि समीक्षा
- ४.३ दलित नाटक व इतर साहित्य प्रकाराचे स्वरूप आणि संकल्पना

संदर्भ ग्रंथ

- १) दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह — डॉ. भालचंद्र फडके
- २) दलित साहित्य : सिध्दांत आणि स्वरूप — यशवंत मनोहर
- ३) दलित साहित्यातील स्पंदने — गो.म.कुलकर्णी
- ४) दलित साहित्य : एक चिंतन — अर्जुन डांगळे
- ५) दलित साहित्य : एक क्रांती विज्ञान — बाबुराव बागुल
- ६) दलित साहित्य — वामन निंबाळकर
- ७) दलित साहित्य : स्वाद आणि शोध — यशवंत मनोहर
- ८) दलित साहित्य : दिशा आणि दिशांतर — दत्ता भगत
- ९) दलित साहित्य : विचार आणि वैभव — डॉ. अनिल गजभिये
- १०) दलित नाटक, प्रेरणा आणि विकास — प्रा. शैलेश त्रिभुवन
- ११) दलित साहित्याचे निराळेपण — डॉ.प्रभाकर मांडे
- १२) दलित आत्मकथने — डॉ.वासुदेव मुलाटे
